

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 21. Januáriusban 1791.

A jelen-való Télről.

Itt Bétsben és az egész Környékben már régtől fogva olyan a *Tél*, mint egy igen ritkán morgalódó — azonban ifjuságában tett bünein ottan ottan siránkozó el-gyengült öreg Alszony — kinek környülállásai meg-jegyzélt érdemlenek. Az egész télen olly mértékletes meleg idők valának, hogy még eddig csak egyszer, u. m. a' múlt esztendőben Nov. 18 dikán reggel szállott vala a' hideg-mérő a' fagyalaló pontnak 2 dik gráditsára: Ebben az esztendőben pedig még egyfzer is a' fagyalaló punktumra nem érkezett; sőt Jan. 17-dikén reggel 8, dél-után pedig 10 grádits foggal távozott vala el ettől; melly több mint 30 esztendőktől fogva nem tapasztaltatott; Még

külömböztette ezen tél magát azzal-is a' más telektől, hogy ez szüntelen való ködös és nedves napokkal folyt eddig. A' múlt eszt. Nov. 21-dik napjától fogva, melly nálunk szokás-szerint a' télnek kezdete, hovazott 7 szer, t. i. 28 és 29-dik Novemberben — 8. 9. 16. Decemberben — és Jan. 11-dikén, de ez-is azonnal el-olvadott; még sokszor előbb, hogysem a' földre le-érkezett volna. Ellenben esett az első 26. 27. 28. Nov. 4. 16. 17. 18. 19. Dec. 3. 5. 7. 10. 11. 12. 13. 15. 16. és 18-dik napjain Januáriusnak. A' szüntelen tartó köd és nedves levegő, egy szüntelen lutskos és egészségtelen telet szültenek. Noha ezen tél igen ritka, mindazáltal nem kel ötet úgy néznünk, mint egy éppen természet felett valót; mert máskor is vólt még ez, sok esztendőkkel ez előtt ilyen, sőt még gyengébb-is. Az 1287. 1289. 1301. 1426. 1473. 1494. 1586. esztendőkkben ezen idő tályban már nyiltanak itt Bétsben a' mezei 's kerti virágok és fák, és az 1295 dik esztendőben az egész télen nem vala szükség befűtteni a' szobákat; noha még az idén meg-eshetik, hogy szán-útunk-is léfzen későbbben — sőt igen is úgy fog meg-esni; mert minden 63 meleg télre 5 hideg tavaszt jöni tapasztaltanak — hanem az egészség mindenkor szenved ilyenkor — szakad a' fába a' botskor!

Anglia. — Dec. 28-dikára virradóra olly rettentő égi háború lett *Londonban*, mellynek nem találhatni párját az *Angliai* Historiákban. Majd az egész Városban le-dütögette a' kéményeket a' szörnyű menydörgéssel 's köelsővel egyesült szélvész, lok házaknak még a' tetejeket is le-forgatta, a' kereteket, 's szántó földeket öfzve rontotta. A' parton lévő épületek az iszonyú módra hanykodó tenger kitsapó habjainak prédáivá lettek. A' tengeren még sok napokkal-is ezután hajók' tördelékjeit, külömb külömb-féle portékákat, 's hólt testeket kellett szomorúan szemlélni. Még a' külömben leg-bátoroságosabb kikötő helyekben se maradhatak meg a' hajók. A' menykő sokakat ütött agyon a' Városban,

ban, 's a' Város körül; másokat az épületeknek leomló falaik fosztottak meg életektől; leg-többen ezek pedig a' tengerbe vesztének.

Hollandia. — Gyászos napja vala *Amsterdam* Városának az el múlt esztendőnek utolsó napja. Oly rendkívül való sűrűségű köd ereszkedett t. i. mindjárt estvéli 6 órakor, hogy a' fáklya 's lámpás világa sem menthette meg az embereket az el tévelyedéstől. Sokan el hibázták a' hidakat, 's le estek a' tsatornákba. Kiáltottak ugyan vátig a' segedelemért; de vagy azok is utánok estek, a' kik kiakarták őket szabadítani; vagy pedig míg segítségükre mehettek volna kiáltozások után, addig elfogódott a' szavok, 's koporsójokká vált a' tsatorna. 230 ra megy a' vízbe fúlt, minden-féle idejű személlyeknek száma.

Az Olasz-országból érkezett Levelek azt erősítik, hogy Nápolyban, hol máskor alig lehet orvasságnak is havat találni, olly nagy hó esett volna az ujj-esztendőre, és olly kemény hideg idők kezdettének járni, hogy az oda való meleg levegőhöz szokott emberek bámúlnak vala rajta. Ezeknek ott a' hideg, nekünk pedig itt a' meleg tél ujjság.

Minden féle elegyes jegyzések.

Borsod Vármegyének nagy érdemű Követje *M. Vay Josef* Ur, a' F. Udvari Magyar Kantzellárián Udvari Tanátsofsa léfzen. — A' minapában megholt F. Udvari Titoknak *Kubinszky* Ur helyében, a' Bánátban fekvő *Krafsó* Vármegye Vitze-Ispánnya *Piqtsek* Ur tétetett ő Felségétől. — A' Fadyunak Bétsben minden Vám és Harmintzad nélkül való bé-hozatása tsak 3 hónapokig tart, a' már közönségessé tett Felséges Rendelések szerint. — *Ismail* alatt egy *Beaumilov* nevű Frantzia Oberst-Lájdinántat is halálra löttének, ki itt szabad akaratból próbálja vala szerentséjét. Ki küldötte ide? a' nagyra vágyás — el nyerte hát azt, a' mit minden

den ember bizonyoson el-nyér. — Miólta az Oro-
szok *Ismailt* meg-vették, *Braillának* készülnek vi-
vásához, és már az e' végre ki-rendelt Sergek tsak
2 órányira állanak *Braillától*. Ezek-is minden órán
az *Ismail* néván fognak tántzolni. — Ha! ha! ha!
A' *Skutari Basa* Vallásbéli Türedelmet hirdettetett
a' maga Tartományában. Ugyan-is: azt írják
Triestből a' Romai tudósítások után, hogy a' *Sku-
tari Basa* egy Romában lévő *Rofsi* nevű Abbást
maga Agensének fogadott, ki által a' Romai Igaz-
gató-széknél azt adta-bé írásban, hogy ő a' Romai
Katholica Vallást tartókat mindenkor erősen szeret-
te, és azokkal örökké szépen bánt — most pedig
bizonyossá tesz mindeneket, valakik tsak az ő Tar-
tományában kívánnak lakni, hogy azoknak tel-
lyes Vallásbéli gyakorlást, és örökös hazafiui just
enged — — birhatnak valamit és magokévé tehet-
nek örökség szerint. Tehát ez megint egy ujj Kö-
vettség a' Romai Udvarnál. — Meg lehet itt jegy-
zenünk, hogy az itt vitézkedett híres *Vukhásovits-
tól* a' Keresztet vizsgálta kérték, a' mint itt Bétsben
foly a' hire, — — — — —

Még más nagyra lépet Ke-
resztes Tisztekről is az a' hir, hogy magok a' hadi
Tisztek Pert folytatnak ellenek, és kezdés mutogat-
ni, hogy nem mind arany a' mi fénylik — ellen-
ben sokszor nem tündöklék az el-rejtett Briliánt. —
A' *Skutari Basáról* azt írják némeltyek, hogy ő
Romai fi vólna; ifju Prokátor korában bizonyos
tört tserepe lévén el-szökött, Konstantzinápolyban
magát környül metéltette, nyelveket tanult, és vi-
tézsége által lépett ezen mostani állapotjára, mely-
ben az Olosz Nemzetet igen nagyon betsülte mindég
— és a' Keresztény Papokkal leg szebben bánt, a'
maga kegyetlenkedő dühös órájiban is. — Ezek
még mind semmik, de az ujjabb szelek olly hirrel
érkeztenek Bétsbe, hogy a' Muszka nagy tengeri
hajós Sereg, a' *Contra Admiral Utsakov* vezérsége
alatt, a' fekete-tengerről keményen ágyuzná *Vár-
rát* — mely hajós Sereg már Dec. 14-dikén meg ér-
ke-

kezett vala ide. Ezen hajós Sereg olly hirtelen és olly véletlen mondatik ide érkezettnek lenni, hogy a' félelem miatt a' Törökök még tsak ellent sem tudtanak állani, mivel a' Nagy Vezérnek hajós-serge ollyan rozsz állapotban vagyon, hogy az idén a' tengert nem úszhatja. Látni való mindezekből, hogy Muszka Ország még a' télen egy szerentsés békefégre lépik a' Portával, és ha nem, bizonyoson meg-eszi a' Török a' szurkat — de az *Europa* határain kívül — mivel már most mind a' maga Vallásabéliek között fogja a' Törököt Sergeinek szaparodásával nyomni. Hát ha még Ásiába és Macédoniába mehetne, hól a' Lakólok mind Görögök,

— — — — — A' Pruszszus Udvar magára nézve, és nem a' Porta képzelt háládatolságáért akarná *Mahumed* Uramnak a' Muszka töviset ki-húzni lábából — de már által látta, hogy ezzel is igen el késett — és még nem is tudjuk, hogy léfzen; mert az ujjabb Levelek azt erőfitik, hogy Báró *Lusival* a' Pruszszus békeféget szerző Követjével öfzve-vezett a' Nagy Vezér. Ő mindent a' maga feje szerint akarna tselekedni, *Lusi* Ur pedig látja, hogy nem mehet a' dolog az ő kopotz Koponyája szerint. A' Nagy Vezér a' *Lusi* Ur Plánumát meg-vetette, és azt mondta: Ő jobbat tud tsinálni!! majd *Várnánál* válik-el. — A' Lengyel Gyülés-is észre vette, hogy az ő Portával való frigye, melynek tsak az all-írás héjja, betsületesen el-maradhat, sőt azt is által látta az Orzágnak okosabb része, hogy ez nékik idővel veszedelmekre lehetne — azért ezen frigyből sem sok lesz — és ha egész Lengyel-orzágnak most tsak annyi esze van, mint egy tentás körmü Ujjságirónak Muszka Prinztet, vagy *Potemkint* választya Kiráallyának, és füttyet hány az egész Világnak, ha ezt tselekszi most, nem tselekedett önként egyebet, hanem azt a' mit idővel kéntelenségből fog tselekedni. — Egy Galitziából érkezett Levélből nyilván olvashatjuk a' Lengyel-orzági Gyülésnek azon végezését, melly-

lze-

szerint itten valakinek idegen Hatalomság' *Pensioját*, vagy valamely nagy ajándékát, akármi név vagy álortza alatt el venni, kinek kinek élete veszésével meg-tiltatott. — A' Holláندیából érkezett 10 milliom Lengyel forintokat a' Lengyelek többnyire a' hadi nép szükséges fegyvereire fordították. Három személyek hozták el ezen pénzt *Holláندیából Varsoig*, u. m. — egy Lengyel Tiszt, egy Lengyel Kurir, és *Lajtner* Ur, ki az Holláندی Lengyel Követ Gr. *Oginszki* Urnál Udvari Marsali szolgálataban vagyon.

Egy *Pétersburgból* igen jó kéztől jött tudósítás szerint, a' jelen-való időben és háboruban ennyi számból, és következő módon állott az Orosz Tábor: A' Gárda állott 9967 főből, a' Regulált Tábor 169-ezer 985 emberből, a' Várat őrző Sergek 103 ezer 226 fegyveresekből, a' Regulálatlan Sergek 129 ezerből — és így mindenestől fogva állott ezen Tábor 412 ezer 178 emberből. — De ezen száma az Orosz Tábornak 168-ezer 998 emberrel kevesedett, u. m. a' kik vagy egy, vagy más képpen a' háboruban el-vesztenek. Tsak a' Gárda Sergek, kik a' Svéd ellen állának vala fegyverben, a' 9967 fő közül el-vesztettének 4931 szemenként vállogatott Legényt — és így szinte fele a' Gárda Sergeknek. A' Regulált Tábornak lovas része 23-ezer 141 embert; a' gyalogja 61-ezer 300 embert vesztett. — 3) A' Várt őrző Sergekből oda lett 34-ezer 126 férfi; a' Regulált közül 45-ezer 500 ember — és így a' szárazon lévő mostani ereje a' Muszkának 243-ezer 180 fegyveresből áll — mely most megint, a' már el-rendelt Rekluta szedés szerint 100-ezerrel fog szaporodni.

Brüsszelből az iratik, és sok Levelekben erősítetik, hogy tsak ugyan *Vandernót* Uram a' maga Belgiumból való csaladáfakor 2 milliom 400 ezer forintokat vitt-el magával, és *Utrekhthez* nem mellesze 80-ezer forinton vett egy Jofzágot magának, a' hol most, a' nép és az Ország részéről el-vesztett, de a' maga részéről meg-nyert Perét, mint Világ'

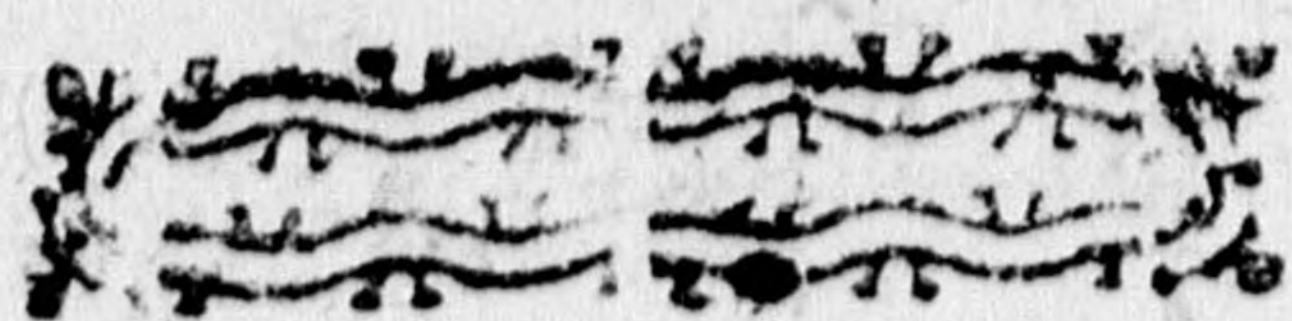
tsaló Prokátor neveti és nyugszik. Az ő két Testvéreiről pedig az a' hir, hogy Brüsszelbe megint vizsgálva jöttenek volna. — Hágából pedig azt írják, hogy H. *Ursel* és *Aremberg*, *Vandernot* és *Vandájen* most Párisban vólnának.

Frantzia ország. — Azt olvassuk egy *Párisi Levélből*, melly költ Jan. 2-dikán, hogy a' Párisból hozzája küldött Kurirt 10 napok után botsátotta vizsgálva Pápa ő Szentsége egy *Brevevel*, a' melyben magoktól függeszti fel a' Papoktól, le tegyék e' a' polgári hitet, avagy nem. — Azt is jelenti említett *Brevejében*, hogy óhajtaná, 's szükséges-is volna, ha egy Nemzeti Papi Gyűlés tartatna Frantzia Országban.

A' Papi Rend' hitléséről szóló végzésnek a' Király által lett meg-erősítettését követett nap, 50 Papi Személyek, nagyobb részént Plébánusok esküdtek meg a' Nemzet Gyűlésében. Minekelötte hozzá fogtak volna azonban a' polgári hitnek le-tételéhez, így szollott közzüllök *Gergely* Apátor (*Abbe Gregoire*) a' Gyűléshez: „Uraim! Kész lévén feles izámú hivatalbéli Társaimmal együtt, a' polgári hitnek le-tételére, had fedezzek-fel az ő nevekben némely gondolatokat, mellyek talám nem fognak haszontalanok lenni, a' mostani környülállásokban. Nem lehet tagadni, hogy sok betsületre méltó, 's Hazájokhoz kétségsbe hozhatatlan szeretettel viseltető Papok tusakodások között ne legyenek azon okból, mivelhogy tartanak töle, hogy a' Státusnak ujj polgári alkotvánnya tellyességgel meg-nem állhat a' vallásnak farkallatos igazságaival. Mi, hasonló erőben kötelesek vagyunk a' vallásnak, mint a' Hazának Törvényeihez. Nem szününk meg a' papi hivatalt, mellyet viselünk, mind-úntalan tiszteletesebbé tenni erköltseinkel; készek vagyunk ezen Isteni Vallást, melynek szolgálivá lettünk, nem csak állhatatosán hirdetni; hanem ha a' szükség úgy hozná magával, tulajdon vérünkkel is meg-petsételni: de azonban jelentjük részünkről, hogy mi szoros, és ugyan csak kellete szerént vizsgálódásunk után-is,

sem,

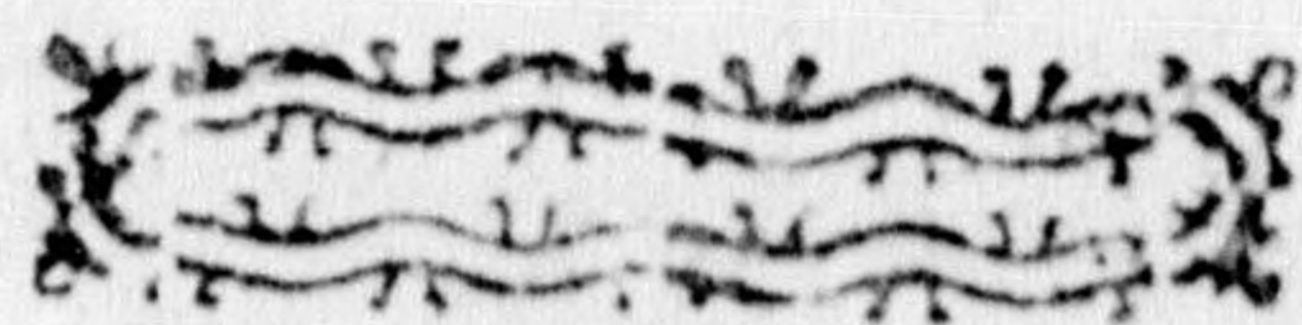

sem mire olyanra nem találtunk a' Konstituzioban a' mi meg-sérthetné azon szent igazságokat, melyeket hinnünk 's tanítanunk kell. Boszúsággal illetné, 's rágalmazná az, a' Nemzet Gyűlését, a' ki azt fogná réá, hogy az, az *Ekklesiái* dolgaiba akarta magát avatni. Frantzia Ország, sőt az egész Világ előtt ki-nyilatkoztatta az, a' Kath. Apost. és Római Vallás eránt viseletető mély tiszteletét. Soha sem akarta az meg-folztani a' Híveket, tsak egy eszköztől-is az idvelségnek. Soha, leg-kisebb részben sem sértette-meg a' tudományt, a' szent Uralkodást (*Hierahia*), és az Anyaszentegyház Fejének lelki hatalmát: meg-esmérte, hogy ezen tárgyak nem az ő rendelése alá valók. A' Megyéknek új módosítása által, tsupán azoknak polgári formáját akarta úgy intézni, hogy az, mind a' Híveknek, mind a' Statusnak kiváltképpen való hasznára szolgállyon. A' Papi Rend' Polgári Konstituziójának tsupa nevezete is meg-győzhet kit kit, a' Nemzet Gyűlésének tzellyéről. — Semmi meg nem akadályoztathat tehát minket, polgári hitünknek letételében. Ohajtjuk egyszersmind buzgóan, hogy letsendesitvén általán fogva minden más hivatalbéli Társaink is az egész Országban, magok nyughatalanságaikat törekedjenek ezen hazafiúi tartozásokat tellyesíteni, mely által fundáltathatik az Országban a' békeiség, 's készülhet meg a' páztorok 's juhok között való egyyesség. „

Aprobó jegyzések. — Valamint a' Nápolyi Király születése innepére halasztott új esztendei Udvari Gála, úgy a' Szent *István* Rendeinek innepe még máig-is meg nem vólt; az utolsó nem is fog addig tartatni, míg az Ország-gyűlésének Pofonyban vége lészén; mert már az itt mulatozó Méltóságok takarodnak le-fe é, és a' jövő Hétfőn Gyűlés tartatik, melyben tsak valamely Felsőges Végzések el-olvasatni — de már ezen Gyűlés hamar időn el-olszik. — A' Pofonyban mulatozó, és olly sok ideig házokon és jöszágaikon kívül minden munka nélkül költségesen elő Követ Urak magokat annyira meg-

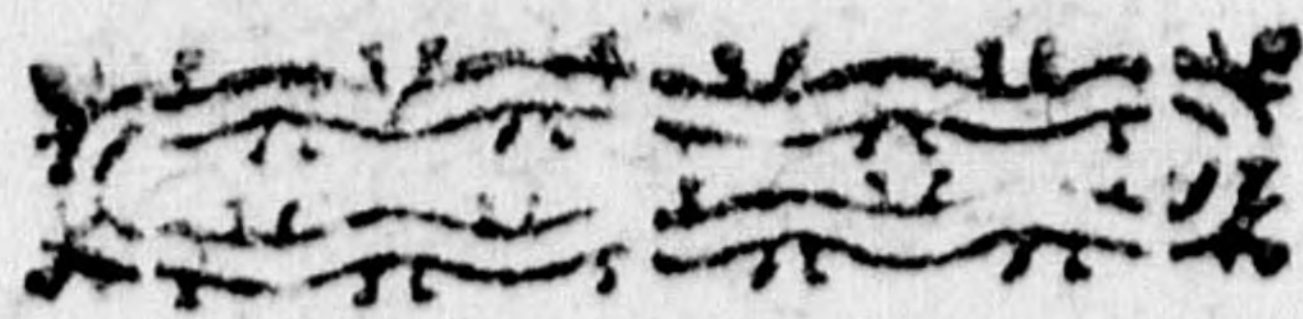

unták, hogy ezeket *Bakhusnak*-is semmi mulattságai vigságra nem serkenhetik — ezt köszönnék a' *Budai* holzszason tartott *Synodusnak*, melynek még máig lints vége. — *Fronte Capillata est, sed post occasio Calva!* — A' mi Felséges *Palatinusunk* igen fényes Udvarral mégyen Budára, és már bizonyosnak tartatik, hogy a' *Palatinusi* fizetésen kívül a' Királyi Pénz tárból is esztendőnként nagy *Summát* fog kapni. — A' *Budai* Deák ujjságból, mely most minden Hazánk külzebein belől lévő *Ujjság* *Leveleknek* eleibe hágott érdeimmal, azt olvassuk: — Hogy ő Felsége kegyelmesen el végzette, és minden *Kerületekben* ki hirdettette, hogy a' *Posta* mestereknek minden *Hivatalokra* és *Tilztségekre*, melyekre tsak alkalmasok, akár a' *Posta* *Linéáján*, akár más *Hivatalokban* ki nyilt ajtók légyenek és alkalmaztassanak; ha tehát ezek között valakik *Hivatalt* kívánnak, azok ő Felségének jelentessenek-bé, és *Candidáltassanak*, hogy ebben a' *Hivatalban* lévő-k-is érdemek szerint való jutalmat nyerhessenek.

Hogy a' *Nápolyi* Felség a' mi fegyver viselőinket tüzelni és hadi probát tenni láthassa, tegnap egynéhány *Batalion* *Német* *Gránátérfok* öszve húzatának vala *Bétshez* 2 órányira, kik a' *Tertz* és *Kinszki* *Vezérek* igazgatása alatt 4-szegű sorba tüzelnek vala. Meg-jelentenek itten a' nevezetesebb *Gavallérok*, a' *F* két *Udvar*; a' mi *F. Palatinusunk* a' *Magyar* *Gavallérok*kal hátul lovaglatt — és a' lovaglásából-is mindenek ki-nézhetik, hogy *Húszár* *Vezér*; mert egy árkot ugy ugratott által, hogy akár mely jó *Lovaglónak* fok lett volna. — Itt ő Felségének több *Atyai* szorgalmatosságai között az az edgyik, hogy az eleségre szolgáló dolgokat megoltsithassa, melyben már egy darab időtől fogva dolgozik egy egész *Commissio*.

Nagy Banyáról, a' mult *Decembernek* 26 dik napján. — „ Minekutánna Felséges Urunknak elébb ugyan *Császári* *Koronáztatását*, az utánn pedig *Novembernek* 15 napján neve napját az *Isteni* *Pompás* tisz-

tisztelet után a' Zengő Mufikáknak harsogási, és Mozsárainknak dörgései között üllü Ünnepünk tartottuk volna, el érkezett azon régtől fogva ohajtott szerentsés napunk is, a' mellyen, ngymint Karatsornynak Második napján edes Hazánknak Felsőges Anyaért már kettőztetett Örömmel, és buzgósággal fő Tisztelendő Kanonok, és Városunk Plebanusa Gyoroki Edelspacher Miklós Ur. a' Sziveffen könyörgő nép sokasága között el énekelvén a' Te Deumot; és a' Szent Misét Tisztelendő Grényi Josef Ur Magyar Káplány érzékeny, és ékes Magyarfággal mondotta el ezen Textusból: Benedictus qui venit in Nomine Domini, ezen Öröm alkalmatossághoz szabla beszédét. Dél után 3 Óra tajbann, meny dörögtek ujjalag Mozsáraink, és azon Szakállos Ágyuink-is, mellyek 1741-dik esztendőtol fogva, vagy-is néhai edes Anyánk Mária Theresia Koronáztasásának üdétől a' Város Házánál heverték; hangzott a' Piacz Dob, Trombita, Sipok, és a' Fekete Bandá kotát nem ismérő hurjainak Zengésétől, a' midön a' Város Házáról Sziváryány modjára a' Bor Aranyos hordóbol, a' szomjuhozó Lelkek számára folydogált, és a' lágy Czipók hányattattak vala; itt lehetett látni egy talzigáló de ártatlan ütközetet, a' Szegények pedig különössen vendégeltettek meg. Ezt követte estvé 6 Orakor a' Városnak meg Világosittása, ez a' külföknek, kik is ezen alkalmatosságra bé gyülekeztek vala vallások szerint igen gyönyörűféges vala, mert azon kívül, hogy Felsőges Urunknak Képe, Szent Koronánk, és Országunk Czimere a' hozzá tartozandokkal együtt a' száma nélkül égő Lampások között

a' Város Házán mesterségesen meg világosított vala az egész Város, de fő-képpen a' Piatz : ugy meg vala világosittva, hogy tsak egy Háznak ablakjain ezer nyoltzvan lámpások égtenek, melly alkalmatossággal ugyan a' Város Házán Bál tartatván, meg jelent itten a' Tanuló Ifjúság is Zászlóival és mu'sika szóval, és a' Király hivségére tzelozó egymással való befzélgetéseket végeztek, kiket-is kilentz Kisdedek követtek, és ékes Török Ruhába fel-öltözvén, mind tapsoló énekeket, mind pedig Versekben foglalt öszve szollalkozásokat olly szépen mondtak, hogy az egész Népet az almélkodásig megnevettették, melyből utolyára a' történt, hogy másnap reggeli 7 óráig a' nagy öröm, és vigasság között, mindnyájan a' tántz mellett felejtettük magunkat. Ennek emlékezetét tehát e' következők bizonyították :

astra patent, ter signa favent prænuntia phæbi
 hVngariæ solivm rex Leopoldvs habet.
 gavdet apostolicæ regni virtute coronæ
 avgvsto vervs stat nationis amor
 læta triumphales vrbs tota plsona plavsvs
 exerit vt regi digna trophæa canat.
 invitant clangore tvbæ tormenta fragore
 intexvnt terræ foedera viva pacis
 æqvo et nagy bányaM ivbilo exvltare deceret:
 fiat! et ore parl vota salvtils eant
 Pannonicæ (bona Sors) Leopoldvs gloriæ gentis
 æternvm vivat rex! patriæqve pater.
 vivat alexander soboles regis palatinvs
 regni, mansvrtas servet in æthra facies.

A' Felséges Palatinus ma reggeli 7 órakor indula-le Bétsből Poionba — már tegnap lokan lementenek vala ide a' mi Méltóságjaink közzül — ma még többen — hétfőn hát Gyűlés tartatik. — Holláندیában a' fegyveres-házokban és egyebütt-is rendkívül valók a' hadi-készületek, mellyek Anglia mellett Török segittséget fognak adni. — A' Jan. 1. napján jött *Londoni* Levelekben az iratik: Már nem lehet leg-kissebbet-is kételkedni benne, hogy a' mi Kabinétunk fegyveres kézzel fogja a' maga Pétersburgi Udvar eránt ki-nyilatkoztatott tzielját végben vinni, és a' Berlini Udvarnak a' Muszka és Porta között békekséget kívánó igyekezetét segitteni, és egész erővel azon lenni, hogy a' Portával való békekség helyyre álljon. Erre nézve a' *Portsmuti* ki-kötő helyben, az Admirál *Hood* Vezérsége alatt, egy 18 tengeri hadakozó hajókból álló, és minden hadi-készületekkel fel-készült hajós Serget tart készen, és az a' hajós Sereg, mely a' Spanyolok ellen olly véghetetlen kintsbe került vala, ezzel egy szolgálatra fog alkalmaztatni tsak egy Kurirjokat várják vissza az Anglusok *Pétersburgból*, azonnal el-vállik, had é, vagy békekség; de a' ket-tő közzül az egyiknek meg-kell lenni; vagy Anglia, Pruszszia és Hollándia háboruba elegyedik, vagy a' Muszka a' Portával meg-békéllik. Romába lok Frantzia Püspökök váratnak, kik lelkek esmérete ellen a' Polgári hitet nem akarván le tenni, költözniek kell ki Frantzia-országból. Tsak illyen a' belső zenebona! A' Szegénység költözik és vándorol; mert ninte mit falatozzan; a' Gazdag megy; mert meg-ölik és el-veszik mindenit. Boldog Ország a' hol Fő és Törvény van, ki-ki bátran élhet a' magájéval, és nem fél az erőszaktól.

Nemes Kér 6-dik Decemberben 1790.

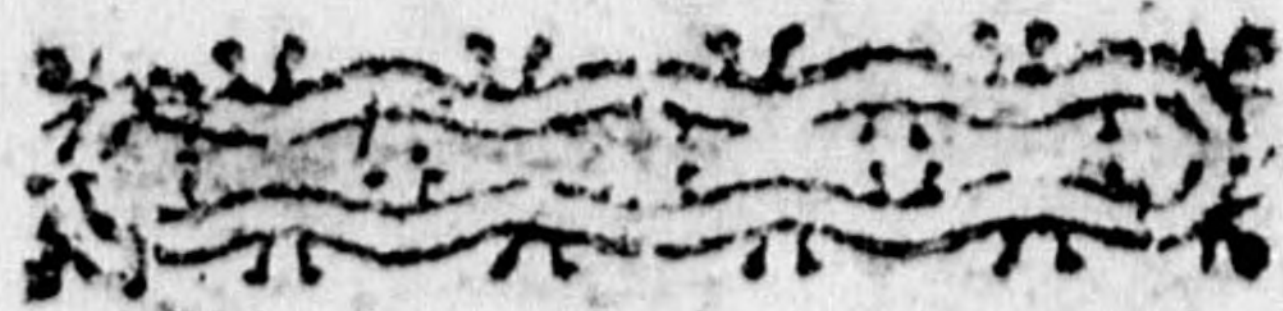
A' SZERENTSE.

*Passibus ambiquis Fortuna volubilis errat;
Et manet in nullo certa, tenaxq' loco;
Sed modo læta manet, vultus modo summit acerbos.
Et tantum constans in levitate sua est.*

Ovid. Trist. Libri V. Elegia IX.

Egek! melly boldog, és melly kellemes fors a'
Midõn az embernek kedvére van forsa!
Látom a' Szerentse lokakat mint ölel,
Viszont másokat csak éppen hogy nem öl-el.
Tsapodás ennek jobb 's bal felõl a' karja,
Ugy bánik mindennel valamint akarja.
Midõn azt reménylnéd, hogy nálad meg-telel,
*Terminus*sa akkor leg-hamarább tel-el.
Midõn így vélekedsz: — egy idõtõl fogva
Rabom õ már nékem 's lántzomon van fogva;
Nints boldogságomnak többé semmi hijja,
Itt az Anyja, ez a' többit-is el-hijja.
Bizvást tarthatok már Szerentsémre számat,
'S mint tsalhatatlanra úgy táttom rá számat.
Van tekintet, erizény, sok meg-töltött verem,
Ez után már a' pénzt az élire verem.
E' sem kell, ha ingyen adják is, apróba:
Az arany kedves csak, mely't ditsér a' próba.
Igy már gyülölöm is majd kéntelen betsül,
Mert Ládám' fenekénn tudja mely nagy bets ül.
Nem félek, Feleim! mert látom mi velünk
Jár 's kél a' Szerentse akár mit mivelünk!
Fenyegessen engem' a' sok példa bátor,
Hogy változó a' Sors, még-is vagyok bátor.
Nem búsulak semmit boldogságom felül,
Mert ezennel Sorsom a' föbb póltzra fel ül.
Ha egyszer fel kapok, mást a' szükség tele
Szoritson bár, nékem mindenem lesz tele.
Ha más éhezvén nyög, engem' a' vig alztal
Naponként étkekkel frísit 's meg-vigalztal. —

Azonban a' kerék fordúl — — most tekintsed,
 Egy órában hová lett minden te kintsed!
 Mint mikor a' tojáft el kapja a' Héjja,
 Ugy sok kintseidnek alig maradt héjja.
 Potrohós erfényed egyszerre még apad,
 Hogy oly kortsos, sovány leszs valamin a' pad;
 Egyszerre ki fogy, a' mit rég' gyűjtél belé,
 Melly't mivel nem hittél, most tsak el hűlsz belé.
 Most látod, tsak hab vólt szerentséd' nagy Tova,
 Azért múlt-el hamar, 's el-illott jó tova.
 Most látod, hogy e' tsak igaz mondás: héj! az
 Leg-nagyobbat esik, ki leg feljebb héjaz!
 Most lásd, hogy a' Sorsnak állhatatlan szele
 Annál, a' mit hozott, még többet el-szele.
 Most lásd, hogy nem néz a' Sors Kitsinyre 's Före,
 Egy aránt le-lökvén mindent nyakra före.
 Most lásd, hogy tsak elébb vólt nagy Ládád tele,
 'S már nyakadban van a' rongy-szükség' mord Tele.
 Barátom! mit tevő légy, tanuld-meg ebbül,
 Mint folytasd dolgodat hogy ne folyjon ebül.
 Hogy, ha e' virgontz Sors rád talál a' lasan,
 Tzammagó rózsasz talpánn is el-ne alasan. —
 Midõn hát azt vélnéd, hogy nálad meg állatt,
 Akkor se hidj néki, mert õ ravasz Állat!
 'S ha bár szám-felett meg-gyült is a' te Kintsed,
 Mint meg-olzolhatót mindég ugy tekintsed!

A' Magyar az õ Köntösében.

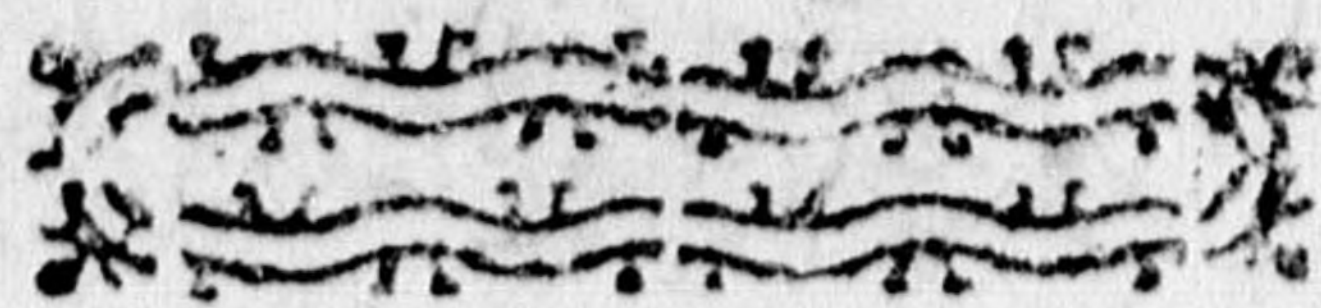
Magyar a' Magyarának nemes természeté,
 Magyar az õ remek maga viselete,
 Mind e' kettõ pedig még az õ hajdoni
 Eleirõl maradt õli tulajdoni. —
 De nézd-el közelebb 's ne tsak a' nagyjából
 Esmérd, annyival se az Irigy' szájából;
 Mert tsak igaz, gyakran hogy az irigy lator
 A' tilzta vizben is vélt moslékot kotor. —
 Tekintsd bár vitézi kellemes formáját,
 'S szép dali testéhez intézett ruháját,

Meg kell már is vallnod vagy akarod vagy nem,
Hogy ez egy Virtusra született 's termett Nem.
Közép természetének egyenes állása,
A' díszért *Abjolon* valóságos másza;
Vidámság, keménység néz-ki két szeméből,
Hűség és Bátorság tündöklék melyjéből.
Gyorsaságot ölt-fel mind jobb mind bal karja,
Ha a' *Márs* játékát próbálni akarja.
Kengyelénn fel 's alá úgy szökik mint Evet,
Bár ha harmad napig nem kostolt is levet.
Ugy ül paripájánn, mint valamely övek —
Közzé szorított győzhetetlen tövek.
Vitéz Eleinek jár mindenütt nyománn
Mihelyt proba-gyepre ki száll az Ottoman.
Kik közzül már sokszor nem egy sem két százot
Bugyolált Kontyokból nevetve ki-rázott,
Ugy, hogy, ha a' kopaszt ki vehette síkra,
Százanként hullott-le egyik a' másikra;
'S midőn a' tsonka hóld fogytánn siránkozott,
Akkor a' Magyar Sas nőtt 's borostyánt hozott. —
Némúlj-meg hát, Irigy! 's ne köszörülj agyart
Sérteni e' nemes Indulatu Magyarat.
Azt a' Magyarat, kinek még ma is szablyája
Vérbeun ferd 's tajtékzik lovának zablája.
Azt a' Magyarat, kinek a' végső lehellet
Piheg nyelvén midőn te szóllod Ser mellett,
'S midőn te pipesen kostolsz Tsokoládit,
Ő akkor a' Kontyonn tesz játék parádit —
Azt a' Magyarat, kinek, ha *Márs marschát* lötte,
Kész győzödelem járt utánna 's előtte —
Azt a' Magyarat, kinek illy sok győzödelme
Mellett sajátja a' jól ki mivelt Elme,
Annyira, hogy nem csak vontt Kardja hatalmas,
Hanem Elméje is mindenre alkalmas. —
Nézzd már Öltözötjét, mely sok kényes szemek'
Kivántságának tárgyúl ki-tett remek.
Senki a' nap alatt nem öltözik szebben,
Mint a' Magyar, midőn fel-övedzik, ebben.
Mert valamint maga ugyan tsak Gavallér,
Szinte úgy rá termett a' leg-kissebb gallér. —

Prémzett Kalpagjának magos tornyozatja
 Az Irigy szemet is meg-tsiklandoztatja,
 Az alatt ajakánn a' ki sodrott perge —
Bausz lett fokaknak már hódító nyerge.
 Mentéje palástúl, alól öv' 's dalmányja
 E' leg-kényesbb szemnek remek találmányja,
 Mellyen négy renddel a' gombház midön fénylik,
 Sokan, hogy *Argusi* szemek, azt reménylik,
 Tsipőjére fel-mérett jól találtt nadrágja,
 Nem kell hogy ezt Németh Lábtyü térdig hágja,
 Hanem szinte farkig három rendü hántott —
 Sinort, fújtást varrat avagy paszamántot,
 Mellyhez a' Csizmadja, Karmazsin darabot
 Kapván gyors kezébe, finum Tsizmát szabott,
 S ebben midön lába karikáson pereg,
 Mindenütt farkában a' farkantyú tsereg.
 Tsúfot üz inkább a' két darab hafábból
 Szabott hamfa módra toldott bötzkös lábból,
 Sem hogy avagy tsak egy fólto-is öltene,
 Magyar természetére a' melly nem illene.
 Nem de nem méltó, hogy ennek a' Tsudára
 Termettnek már kardot köfsünk oldalára ?
 Méltó bizonyára, mert ez-is senkire
 Nem illik egy Nemzet közzül-is ennyire.
 De ha nem illenek oldalán tokjábann,
 Illik ez, esküszöm, ki-vonva markában ! —
 Illyen hát a' Magyar summáson le-festve,
 Mellyei egy metsetnél penzeljezem eslve ;
 Reménylem könnyebb lesz még utobb ezt nékem
 Jobban le-rajzolni, ha több lesz festékem.